

Republika e Kosovës – Republika Kosova
Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia
Izborni Panel za Žalbe i Predstavke

Abr. 90/2019

Izborni panel za žalbe i predstavke (IPŽP) je, na panelu u sastavu od sudija: Rustem Thaqi predsedavajući, Zyhdi Haziri i Ferki Xhaferi članovi, uz učešće više pravne službenice Florije Krasniqi, odlučujući o žalbama Balkanske mreže istraživačkih izveštavanja BIRN i Internews Kosovo, kao i Demokratskog instituta Kosova (KDI), podnesenim protiv političkog subjekta Srpska Lista, zbog kršenja Kodeksa ponašanja, tokom izborne kampanje za prevremene izbore za Skupštinu Republike Kosovo, koji će se održati 06.10.2019. godine na sednici panela održanoj 27.09.2019. doneo je ovu:

ODLUKU

USVAJA SE kao osnovana žalba Abr.90/2019 od datuma 26.09.2019 podneta od strane Balkanske mreže istraživačkih izveštavanja BIRN i Internews Kosovo, sa sedištem u Prištini, i žalba Abr.94/2019 od datuma 26.09.2019 podneta od strane Demokratskog instituta Kosova (KDI), sa sedištem u Prištini, i političkom subjektu Srpska Lista **IZRIČE SE** novčana kazna u iznosu od 30,000.00 (trideset hiljada) evra, zbog povrede Kodeksa Ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata, i obavezuje se da uplati novčanu kaznu u roku od 15 dana, od dana punosnažnosti ove odluke, pod pretnjom izvršenja.

Obrazloženje

IPŽP je dana 26.09.2019. primio žalbu br.90/2019 od Balkanske mreže istraživačkih izveštavanja BIRN i Internews Kosova i žalbu br.94/2019 od Demokratskog instituta Kosova (KDI), navodeći da je politički subjekt Srpska Lista objavila izborni spot koji krši ustavni poredak i poziva na nadležnost druge države, odnosno države Srbije, i kao takav ovaj spot podstiče mržnju prema većinskoj zajednici na Kosovu.

U ovom spotu se takođe kaže “Kad je teško, jedino zajedno pobeđujemo, u odbranu onog što je naše, kad Srbija poziva ja dajem svoj glas”. Dakle podnosilac žalbe naglašava da spot Srpske Liste sadrži poruke koje podstiču provokaciju i mržnju prema postojanju države Kosovo i krše Zakon o opštim izborima. Podnosilac žalbe je priložio CD sa materijalnim dokazima.

Panel je, u skladu sa članom 13. stav 2. pravila i procedura IPŽP-a, odlučilo da objedini gore navedene žalbe i da ih tretira kao jednu žalbu, zbog iste prirode predmeta i navoda, i odluči o njima jednom odlukom zbog efikasnosti i ekonomizacije postupka.

IPŽP je, u smislu člana 7, stav 1, pravila i procedura IPŽP-a, obavestio politički subjekat Srpsku Listu o žalbi protiv njih i zatražio da odgovori na pomenutu žalbu do 27.09.2019 do 09:00 časova.

Politički subjekat Srpska Lista, u njenom odgovoru na žalbu od datuma 27.09.2019 naglasio je da smatraju da su tvrdnje žalioaca apsolutno neosnovane zato što je spot napravljen sa ciljem da što veći broj građana srpske nacionalnosti koji imaju prava glasa na Kosovu izađu i glasaju u skladu sa Zakonom o opštim izborima na Kosovu i u celom spotu nema nikakvih provokacija ili poziva na nasilje. Subjekt Srpska Lista je politički subjekat koji se bori za 10 ne većinskih mesta koja pripadaju srpskoj zajednici u skladu sa članom 64 Ustava. Tako da ovaj spot nikako ne može biti uperen prema ostalim zajednicama već poziva u "odbranu onoga što je naše" gde se podrazumeva 10 zagarantovanih mesta koja su predviđena za pripadnike srpske zajednice i koja su garantovana članom 64 Ustava i zakonom o opštim izborima. Oni se odnose isključivo na srpsku zajednicu sa obzirom da se radi o zagarantovanim mestima za srpsku zajednicu i ne mogu provocirati ostale osobe na nasilne radnje. Drugi deo sporne rečenice "kada Srbija zove ja dajem svoj glas" je deo koji se tiče Briselskog Sporazuma čiji je Srbija potpisnik zajedno sa Kosovom, a kojim je jedna od obaveza integracija srpske zajednice i učešće na izborima srpske zajednice. Ova rečenica ima za cilj da izbegne bojkot izbora i mogućnost da neko Srbiju i srpsku zajednicu optuži da namerno, svesno ili nesvesno bojkotuje sporazume iz Brisela. Očigledno je da u ovim rečima nema nikakvog nasilja, da je spot namenjen isključivo u miroljubive svrhe kako bi se postigla što veća izlaznost pripadnika srpske zajednice na izbore koji su raspisani 6.oktobra 2019, i kako bi se u skladu sa članom 64 Ustava Kosova odbranila "naša" Ustavom zagarantovana mesta predstavnika za srpsku zajednicu, koja bi bojkotom ili malom izlaznošću upravo bila zloupotrebljena u suprotnosti sa Ustavom i zakonom o opštim izborima. Smatramo da se ovaj video spot mora gledati kao celina a ne da se iz celine istrgnu reči i pokušaju da se pogrešno protumače. Na osnovu svega gore navedenog predlažemo da se žalba odbaci kao neosnovana, jer ista pokušava da istrgne pojedine reči iz konteksta što nije smisao spotao kao celine.

IPŽP je, nakon razmatranja i analize predmetnih spisa u smislu člana 117 stav 2 ZOI-a, našao da je:

- Žalba osnovana

Panel je, nakon što je pregledao CD, ponuđen kao materijalni dokaz koji je takođe objavljen na zvaničnoj veb stranici Srpske Liste, ocenio je da je politički subjekt Srpska Lista, sa ciljem da promovise politički subjekt i njegove kandidate u izbornom spotu, podstakao međuetničku mržnju na Kosovu i koristio javne ustanove za promociju programa svog političkog subjekta tokom izborne kampanje.

Spot političkog subjekta Srpske Liste takođe sadrži poruke koje podstiču i izazivaju mržnju protiv postojanja države Kosovo kada se kaže: „Kad je teško, pobeđujemo samo zajedno, u odbrani onoga što je naše“, „Kad Srbija zove ja dajem moj glas“, a prema oceni Panela, upotreba ovog jezika u spotu podstiče mržnju prema drugima.

Dok u vezi sa navodima u odgovoru na žalbu u vezi sa zagarantovanim mestima u Skupštini Republike Kosovo, Panel smatra da su navodi neodrživi posto u Prelaznim odredbama Skupštine Kosova u članu 148 stav 1 Ustava Republike Kosovo određuje se: *”Za prva dva (2) izborna mandata Skupština Republike Kosovo imaće (20) mesta rezervisanih za predstavljanje nevećinskih zajednica na Kosovu na sledeći način: Deset (10) mesta biće dodeljeno strankama, koalicijama, građanskim inicijativama i nezavisnim kandidatima koji su se izjavili da predstavljaju zajednicu kosovskih Srba, a deset (10) mesta biće dodeljeno drugim zajednicama na sledeći način: romska zajednica jedno (1) mesto; Jedno (1) mesto zajednici Aškalija; egipatskoj zajednici jedno (1) mesto; i dodatno mesto biće dodeljeno zajednici Roma, Aškalija ili Egipćana koja ima najveći broj glasova u celini; Bošnjaka*

zajednica tri (3) mesta, turska zajednica dva (2) mesta, a zajednica goranaca jedno (1) mesto. Svako osvojeno mesto na izborima biće dodatno mesto, osim deset rezervisanih mesta dodeljenih zajednici kosovskih Srba i drugim zajednicama “, dok se u stavu 2. ovog člana predviđa da: „Bez obzira na stav 1. ovog člana, postojeći mandat u trenutku stupanja na snagu ovog Ustava smatraće se prvim izbornim mandatom Skupštine, ako taj mandat traje najmanje dve godine od dana stupanja na snagu ovog Ustava.

U ovom slučaju, Panel smatra da je pomenuti politički subjekt prekršio kodeks ponašanja političkih subjekata, njihovih pristalica i kandidata, kršeći član 33 tačka (l) ZOI-a, koji predviđa: *“Tokom perioda izborne kampanje političkom subjektu, njegovim pristalicama ili kandidatima zabranjeno je da rade nešto od sledećeg: Upotreba jezika u pisanom ili usmenom obliku koji podstiče ili izaziva ili može podstaći ili provocirati drugu osobu na izvršenje nasilja nad drugim licima ili imovinom ili koje podstiče ili može podstaći mržnju prema drugima ili objavljivanjem ili korišćenjem fotografija, simbola ili bilo kojeg drugog materijala koji ima ili može imati takav uticaj.”*

Panel je prilikom izricanja novčane kazne kao u izreci ove odluke uzeo u obzir gore navedene povrede i izrekao novčanu kaznu, na osnovu člana 120, stav 1, tačka c) ZOI-a, član 3 tačka 11, Pravila br. 01/2012 IPŽP-a, o kategorizaciji sankcija i novčanih kazni, zbog:

Sa članom 120 stav 1 tačka c) ZOI-a, izmenjen i dopunjen Zakonom o opštim izborima Republike Kosovo, sa br. 03/L-073 od 29. oktobra 2010. godine, član 14. predviđa: „Član 120. stav 1. tačka b) i c) preinačuje se na sledeći način: tačka c) da izrekne novčanu kaznu političkom subjektu u iznosu do 50 000 evra“.

Član 3 tačka 11. Pravila br. 01/2012 IPŽP-a, o kategorizaciji sankcija i novčanih kazni, predviđa: *Ukoliko politički subjekat, njegove pristalice ili kandidati upotrebljavaju jezik, pisano ili usmeno, koji navodi ili provocira, ili može navesti ili provocirati drugo lice na vršenje nasilnog akta protiv drugih lica ili imovine, ili koji podstiče ili može podstaći mržnju prema drugima, ili objavljujući ili upotrebljavajući fotografije, simbole ili bilo koju vrstu drugog materijala koji može imati takav uticaj, politički subjekat zastupljen u Skupštini Republike Kosovo kažnjava se sa 10.000 do 30.000 evra.*

Panel je, nakon što je pregledao spisje predmeta, pozivajući se na gore navedene zakonske odredbe a posebno uzimajući u obzir okolnosti slučaja, kao što su:

- priroda povrede i njen potencijalni uticaj na izborni proces;
- stepen i ozbiljnost povrede;
- činjenica da je politički subjekat učestvovao na prethodnim izborima, što znači da je bio upoznat sa svojim obavezama i odgovornostima tokom izborne kampanje, osim naglašenog isti subjekat je, na prethodnim izborima upravo zbog jezika koji je koristio a koji je kvalifikovan kao neprimeren i putem kojeg je mogao podstaći nasilna dela, dva puta je kažnjen u izbornom procesu 2017. godine;
- Politički subjekat sa video spotom objavljenim tokom ove izborne kampanje prekršio je važeći izborni zakon kao i na prethodnim izborima na Kosovu čime se podrazumeva da je isti subjekat recidivist - ponavljanje povrede zakona i izbornih pravila, što znači da novčane kazne u prošlosti nisu uticale na poboljšanje i disciplinu ovog političkog subjekta, i
- Iznos sredstava koje je politički subjekat dobio iz Budžeta Republike Kosovo za razvoj aktivnosti vezanih za izbornu kampanju.

Pored gore navedenog, Panel je, prilikom odlučivanja, takođe ocenio sve navode političkog subjekta Srpske Liste, u sklopu tvrdnji navedenih u njihovom odgovoru na žalbu, ali oni su bili neosnovani, neodrživi i bez zakonskog osnova u odredbama Zakona za Izbore, ustavnim odredbama i Briselskom sporazumu, i kao takve nisu uticale na drugačije donošenje odluke, i zbog toga je Panel ocenio i odlučio kao u izreci ove odluke.

Iz gore navedenih razloga, u smislu člana 32 stav 2, člana 118 stav 1 i člana 120 stav 1 tačka c) ZOI-a, odlučeno je kao u izreci ove odluke.

Izborni panel za žalbe i predstavke

Abr.90/2019 datuma 27.09.2019

Predsedavajući Panela

Rrustem Thaqi

Pravni lek: *Žalba protiv ove odluke dopuštena je na osnovu člana 118 st. 4 ZOI-a Vrhovnom sudu Kosova, u roku od dvadeset četiri (24) sata od prijema ove odluke.*